

SCHADUWZIJDE VAN DE iPADS

Technologische hoogstandjes verliezen toch veel van hun glans als je weet onder welke omstandigheden ze gemaakt worden.

TEKST: BERT VAN DIJK
(FREELANCECORRESPONDENT IN SJANGHAI)

Op 21 mei klimt de 21-jarige Nan Gang midden in de nacht op het dak van de fabriek in de Zuid-Chinese stad Shenzhen, waar hij werkt, om vervolgens naar beneden te springen. Nan is al de tiende werknemer van Foxconn, een van de grootste onderaannemers in de elektronica-industrie, die dit jaar zelfmoord pleegde.

De reeks zelfdodingen bij een en hetzelfde bedrijf heeft in China voor grote ophef gezorgd. Wanhopig wordt ook in de Chinese staatsmedia gezocht naar oorzaken voor het hoge aantal werknemers dat het niet meer ziet zitten. Maar niet alleen in China, ook in de rest van de wereld wordt het nieuws inmiddels met opgetrokken wenkbrauwen gevolgd. De fabriek van Foxconn is immers niet zomaar een fabriek. Het is de grootste vestiging van het Taiwanese bedrijf Hon Hai, een van de belangrijkste productiepartners van het Amerikaanse Apple. De ruim 600.000 werknemers van het bedrijf schroeven voor het bedrijf van Steve Jobs al jaren iPods, iPhones, laptops en sinds kort iPads in elkaar.

Door de productie uit te besteden bespaart Apple kosten en kan het zich volledig richten op het bedenken en ontwerpen van nieuwe gadgets. Een inmiddels beproefd concept voor bijna elke onderneming in de consumentenelektronica. Foxconn is een van 's werelds grootste onderaannemers in de elektronica-industrie. Het bedrijf werkt niet alleen voor Apple, maar produceert ook lcd-televisies, digitale camera's, mobiele telefoons en andere gadgets voor onder andere Sony, HP, Nokia, Motorola, Nintendo, Microsoft en Dell.

FABRIEKEN ALS STEDEN

Foxconn is groot geworden door tegen hele lage kosten te produceren. In de megafabriek in Shenzhen werken enkele honderdduizenden, vooral Chinese migrantenwerkers. Dergelijke fabrieken zijn georganiseerd als steden en bieden werknemers niet alleen een baan, maar ook onderdak. In ruil daarvoor zijn migrantenwerkers uit het binnenland van China bereid voor hele lage lonen te werken. Salarissen van 900 yuan per maand (bijna 100 euro) zijn niet ongewoon. Daarbovenop kunnen werknemers extra geld verdienen door over te werken.

Hoehet er precies in de fabrieken aan toegaat is niet bekend. Het bedrijf zit niet te wachten

op pottenkijkers en laat maar heel zelden een journalist toe. Deels om de pijnlijke van nieuwe producten van bedrijven als Apple geheim te houden, maar waarschijnlijk ook om de harde werkomstandigheden en de druk die werknemers voelen buiten het gezichtsveld te houden.

Voor de zelfmoord van Sun Danyong, die vorig jaar een prototype van Apple's iPhone was kwijtgeraakt waarna hij door veiligheidsmensen van Foxconn werd bedreigd, maakte indruk in China. Foxconn stelde een intern onderzoek in en verontschuldigde zich uiteindelijk aan de familie van Sun en ook Apple liet weten de dood van deze jonge medewerker te betreuren.

ONGEKENDE SOCIALE DRUK

Ondanks alle media-aandacht voor de reeks zelfdodingen is het voorbarig om met de beschuldigende vinger naar het Taiwanese bedrijf te wijzen of het hele businessmodel ter discussie te stellen.

China kent sowieso een erg hoog zelfmoordgehalte. Zeker onder jongeren.

Op scholen en universiteiten is zelfmoord doodsoorzaak nummer 1. De ongekende druk vanuit de maatschappij om te 'slagen' met carrière en relatie wordt veel jongeren te veel. Nan Gang, het meest recente slachtoffer, zou door zijn vriendin zijn gedumpte en grote gokschulden hebben.

Maar de incidenten sporen bedrijven als Foxconn en hun internationale klanten nog eens aan om de arbeidsomstandigheden stevig tegen het licht te houden. Zo heeft Foxconn inmiddels hulp- en therapie sessies voor het personeel opgezet, biedt het entertainmentopties op het fabrieksterrein aan en looft het beloningen uit voor medewerkers die emotionele problemen bij collega's herkennen. ■